

Handläggare
Sörås Stafflin Pia
Werkmäster Daniel

Datum
2015-10-05

Diarienummer
KTN-2015-0318

Kulturnämnden

Delrapport om fri entré på Uppsala konstmuseum och Bror Hjorths Hus

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att ta emot delrapporten.

Sammanfattning

Ärendet innehåller en delrapport från Uppsala konstmuseum och Bror Hjorths Hus angående konsekvenserna av införandet av fri entré vid de båda museerna från och med juni 2015. Delrapporten omfattar perioden juni till augusti 2015. Sammanfattningsvis kan konstateras att reformen mottagits väl av besökarna men att det ännu inte gått tillräckligt lång tid för att det ska vara möjligt att utläsa några säkerställda resultat om ökade besökstal.

Ärendet

I april år 2015 beslutade kulturnämnden att införa fri entré till Uppsala konstmuseum och att erbjuda Bror Hjorthstiftelsen samma möjlighet vid Bror Hjorths Hus (KTN 2015-04-23 § 70). Syftet med reformen är att öka tillgängligheten till museerna och målsättningen är att satsningen ska fortlöpa under hela mandatperioden. Som kompensation för uteblivna entréintäkter och eventuella ökade kostnader för personal och städning har Uppsala konstmuseum kompenserats med 200 tkr och Bror Hjorths Hus med 100 tkr för år 2015. Ersättningen är beräknad på att fri entré skulle införas andra halvåret 2015. I beslutet gavs kulturförvaltning i uppdrag att under hösten 2015 följa upp utfallet av satsningarna. Denna första delrapport omfattar perioden juni till och med augusti 2015.

Eftersom rapporten endast omfattar en tre månader lång period under sommaren är det svårt att redan nu dra några slutsatser om satsningens utfall. Tre månader är en kort period att

etablera och mäta förändringar på och att perioden infallit under sommarmånaderna gör att det är många yttre faktorer som styr besöksfrekvensen.

Nedan följer de båda museernas rapporter.

Uppsala konstmuseum

Fri entré infördes till museet från och med 1 juni. Antalet besökare under sommarmånaderna är avhängigt flera faktorer än den enskilda verksamhetens betingelser, såsom väderlek och antalet turister i Uppsala. Även tillgängligheten har varierat mellan åren. Till exempel har Carolinabacken och delar av Dag Hammarskjölds väg varit avstängda under sommaren 2015. En annan faktor är att kaféverksamhet har öppnats under augusti månad. Besökare som bara besöker kaféet går in genom en annan ingång (Kung Jans port) och har inte kunnat räknas in i statistiken. Det är något som kommer att förändras eftersom kafé och hörsal ingår i museets utställningsverksamhet. Just nu med verk från samlingarna.

Antal besök under perioden 1 juni - 31 aug 2013	13227
Antal besök under perioden 1 juni - 31 aug 2014	12130
Antal besök under perioden 1 juni - 31 aug 2015	13757

Noterbart är en ökning av besökare under juli månad 2015 i jämförelse med 2014 med 28 %.

Museet har i samband med fri entré-reformen ändrat öppettider till fler timmar öppet totalt och mer öppet kvällstid. Dessa två förändringar har marknadsförts och kommunicerats med hjälp av ett utökat annonserande och via sociala media.

Förändringen uppmärksammatdes även i samband med jubileumsfirande och vernissage den 6 juni.

Marknadsföring av fri entré har också skett i samband med en utökad marknadsföring i och med att kaféverksamhet har startat inom museet under augusti månad. Kulturförvaltningen har centralt annonserat om fri entré för Uppsala konstmuseum och Bror Hjorths hus.

Det har inte gjorts några systematiska studier av hur reformen mottagits bland besökare eller hos andra Uppsalabor. En allmän uppfattning hos museipersonalen är dock att gensvaret är positivt hos besökarna och även att atmosfären i museet med fri entré och kafé är bättre än tidigare. Det är dock för tidigt att säga om det har skett några förändringar i kategorier av besökare.

I dagsläget syns inga ekonomiska konsekvenser på grund av reformen förutom de uteblivna intäkter för entréavgiften som kompenseras med det ökade anslaget. Det finns tänkbara kostnadsökningar som ökar med ett ökat besökarantal i form av kostnader för städning, säkerhet och pedagogik som ännu inte syns.

Fri entré-reformen har under de första tre månaderna inte inneburit någon skönjbar säkerhetsrisk. Den förändring som däremot minskat säkerheten är den nya entrén i kaféet genom Kung Jans port.

Konstmuseets upplevelse av den fria entrén är positiv och ser utvecklingsmöjligheter i att kunna nå nya besöksgrupper. Det krävs då andra metoder men där en fri entré är en värdefull utgångspunkt.

Bror Hjorths Hus

Bror Hjorthstiftelsen valde att acceptera möjligheten till kompensation om 100 tkr för att införa fri entré till museet. Fri entré infördes från den 6 juni 2015.

Antalet besökare i Bror Hjorths Hus varierar mycket mellan olika perioder på året. Det som framför allt påverkar besöksantalet under öppettid är de tillfälliga utställningarna. Under sommaren 2015 visade Bror Hjorths Hus en utställning med Assa Kauppi, en relativt ung konstnär som var okänd för det stora flertalet besökare. Med tanke på detta får besöksantalet under sommaren anses vara godkänt och ungefär som förväntat. De tio veckor som museet haft utökade öppettider (tisdag-söndag kl 12-16) istället för ordinarie tid (torsdag-söndag kl 12-16) har varit bättre än på flera år. Mängden besökare under denna tid har varit särskilt stor, varför skillnaderna inte har någon effekt på det totala besöksantalet. Sett till hela perioden 1 juni – 31 augusti skiljer sig 2015 inte nämnvärt från föregående år.

Antal besök under perioden 1 juni - 31 aug 2013	1 430
Antal besök under perioden 1 juni - 31 aug 2014	904
Antal besök under perioden 1 juni - 31 aug 2015	1 604

De reflektioner som museets frontpersonal gjort under sommaren är att fler besökare än tidigare har kommit tillbaka många gånger, antingen för att själva titta igen eller för att visa museet för någon vän eller släkting. Några andra förändringar gällande typ av besökare eller besöksmönster har inte observerats.

Bror Hjorths Hus genomförde under sommaren en högst informell undersökning om besökarna kände till den fria entrén, knappt hälften verkar ha gjort det. Under hösten kommer museet att genomföra en mer strukturerad undersökning. I den frågar museet om besökaren känner till att det är fri entré, om det påverkade beslutet att besöka museet, samt vad besökaren maximalt hade varit villig att betala för ett besök.

Vårens besökssiffror var längre än förväntat, varför intäkterna från entréintäkter (inklusive kulturnämndens kompensation) kommer att bli cirka 25 tkr lägre än väntat. Eftersom besöksmängden inte ökat har museet ännu inte haft några ökade kostnader för personal, förbrukningsmaterial eller slitage.

Museets förväntningar är att höstens utställningar med Vera Nilsson och Anders Zorn kommer att locka en större mängd besökare än vårens utställningar. Det är i samband med

populära utställningar som museet har sina besökstoppar och med fri entré förväntar museet sig ytterligare större variationer i besöksfrekvensen då topparna gissningsvis blir ännu högre. Viktigt att påpeka är att Bror Hjorths Hus är ett dedikerat besöksmål. Museet lockar, genom sitt geografiska läge, inte några ströbesökare. Detta skiljer Bror Hjorths Hus från flera andra museer i Uppsala, t ex Biotopia, Uppsala konstmuseum, Fredens Hus, Upplandsmuseet och Museum Gustavianum som alla ligger vid välbesökta platser. Det gör att fri entré inte har samma effekt som på dessa museer.

Bror Hjorths Hus har marknadsfört den fria entrén på sin hemsida och facebook, samt tillsammans med Uppsala konstmuseum på kommunens ljustavlor. Några enskilda annonser för fri entré har museet inte köpt. Däremot informerar museet om det i de trycksaker och annonser som museet köper och producerar i övrigt. Det är önskvärt att museet tillförs medel för att förstärka marknadsföringen av fri entré om denna möjlighet förlängs.

Stiftelsens styrelse är positivt inställd till fortsatt fri entré även under 2016. Som påpekats tidigare, och som upprepats i museets ansökan om verksamhetsbidrag för 2016, anser stiftelsen att det är viktigt att se bortom enbart uteblivna entréintäkter vid beräkning av kompensation. Fri entréreformen bör ha som mål att nå nya besöksgrupper och öka antalet besökare. För detta behövs en förstärkning av medlen för marknadsföring och personal. I det korta perspektivet bedömer vi kostnaderna för ökat slitage som små, men påminner om att stiftelsens fastighet redan är i stort behov av underhålls- och investeringsåtgärder.

Stiftelsens bedömning om storleken på det extra anslag för fri entré i Bror Hjorths Hus har inte ändrats sedan ansöknings av verksamhetsstöd i juni, utan kvarstår på 295 tkr för att täcka kostnader och intäktsbortfall, samt uppfylla det som museet ser som reformens syfte med upprätthållande av museibesökets kvalitet och uppfyllande av försäkringsbolagens säkerhetskrav.

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen